

kleur van de iris, wanneer het stroma weinig of geen pigment bevat, de blauwe kleur van de aderen door de huid gezien, de paarse kleur der spieren door de fascie heen gezien, enz. MUNTENDAM.

CORRESPONDENTIE.

ZUID - A F R I K A.

Uit een brief van Dr. VAN DER HORST.

Bloemfontein, 28 Nov. 1899.

Ik ben thans met een ambulancetrein in Bloemfontein. Een hospitaalwagen met 20 bedden, 2 groote eerste-klasse-wagens, een groote waterwagen en nog 5 andere wagens voor berging van voorraad, logeering van verpleegpersoneel, lichtere gewonden, enz.

De gevechten worden geleverd bij Belmont en verderop naar Kimberley. In 3 slagen hebben de Vrijstaters verschillende gesneuvelden en gewonden gekregen. Die gewonden zijn zooveel mogelijk gebracht naar Jacobsdal, 1½ dag reizen van hier. Zij moeten liefst zoo spoedig mogelijk vandaar worden gehaald naar hier of naar Pretoria. Op het oogenblik is hier op medisch gebied nog uiterst weinig geregeld. Men zou er versted van staan! Te weinig verband, weinig of geen instrumenten. Medici heel vaak, die niet al te veel van hun vak verstaan — de goeden niet te na gesproken. Geen veldhospitelen. De doktoren bijna allen uitgetrokken op eigen houtje, zonder algemeene regeling, zonder verpleegpersoneel. Wat zal het goed zijn, als Prof. KORTEWEG hier komt! Als die maar de macht krijgt tot regelen. In ieder geval is hij een autoriteit en wij zullen hopen, dat hij op waarde geschat zal worden.

Je weet niet, wat een moeilijkheden men hier kan ondervinden! Alle soorten van medici, zoowel wat betreft kennis als nationaliteit. De meesten zijn Engelschen, die uitgetrokken met de Boeren. Wij Hollanders, dus ook KORTEWEG met zijn staf en de Duitschers, die wij verwachtten, komen als hun concurrenten, om hun het werk uit de handen te nemen en de Boeren van hen onafhankelijk te maken, als het kan. Zoo iets moet tot wrijving aanleiding geven.

Onze patiënten zijn dus 1½ dag reizens van ons verwijderd in Jacobsdal en wij moeten ze hier hebben. Morgen gaan Dr. VEALE en ik naar Jacobsdal om den toestand op te nemen. Wat moeten wij dan doen? Voorloopig is ons plan ze daar op wagens te laden en langs den kortst mogelijken weg naar hier te vervoeren. Stel je voor 1½ dag in draf rijdend is Jacobsdal van hier! Nu moeten wij wagens hebben; waar krijgen wij die vandaan? Waarop zullen wij de patiënten leggen? Verder hebben wij noodig verband en voedsel voor onderweg en natuurlijk water, zoowel om te drinken als om te wasschen. En, water wil wat zeggen in Afrika! Soms geeft de hemel het te veel en dan is het weer absoluut niet te krijgen. Wat is nu te verkiezen? Afrika is een land vol moeilijkheden, dat zullen Prof. KORTEWEG

en zijn staf ook ondervinden; maar, als men die moeilijkheden overwint, is de voldoening ook des te grooter.

Wat ben ik blij, ten minste eenig idee te krijgen van de moeilijkheden, die de Boeren hier indertijd gehad hebben om het land zoover te krijgen, als het thans is.

INGEZONDEN.

Geachte Gérant!

Vergun mij naar aanleiding van het hoogst interessante artikel van Dr. HAMBURGER in n°. 26, Dl. II, 1899, een opmerking te maken, die naar ik meen de conclusiën van Schr. moet wijzigen.

De redeneering is: „Stellen wij ons voor, dat de cel bestond uit een „blaasje met homogenen inhoud, omgeven door een membraan, die wel voor „water, niet voor zouten permeabel is. De inhoud is isotonisch met een „Na Cl-oplossing van 0.9 pCt. Dan zou de cel, gelegd in een Na Cl-oplossing „van 1.8 pCt. tot de helft, in een oplossing van 1.5 pCt. tot $\frac{1}{3}$ van zijn „oorspronkelijk volume moeten inkrimpen”. Dit laatste is natuurlijk een vergissing; de schrompeling moet in een oplossing van 1.5 pCt. geringer zijn. Maar de redeneering deugt niet. Alleen het water neemt deel aan de uitzetting of inkrimping. Een cel met een inhoud isotonisch met 0.9 pCt. Na Cl-oplossing zal in een oplossing van dubbele sterkte de helft van haar watergehalte afstaan. In een oplossing van 1.5 pCt, gelegd, zal het watergehalte afnemen tot ook binnen de cel deze concentratie is bereikt. De cel zal $100 \times \left(1 - \frac{0.9}{1.5}\right) = 40$ pCt. water afstaan. Evenzoo zal de cel in een zwakkere oplossing water opnemen; in een oplossing van 0.7 pCt. een hoeveelheid gelijk aan $\frac{2}{7}$ van haar gehalte aan water. Uit de toe- en afname van het volume kan dus het watergehalte berekend worden. Past men deze berekeningen toe op de proeven, vermeld op blz. 1237, dan vindt men voor de 4de proef:

	Volumen.
<i>c</i> Na Cl-oplossing	0.7 27.25
<i>d</i> „ „	0.9 24
<i>e</i> „ „	1.5 19.75

berekend uit *c* en *d* vindt men een watergehalte van:

$$\left. \begin{array}{l} \frac{7}{2} \times 3.25 = 11.375 \\ \text{uit } d \text{ en } e \ 4.25 \times \frac{5}{2} = 10.625 \end{array} \right\} 11.$$

Proef 5 geeft de volgende uitkomsten: